

NAJSTAREJŠA SLOVENSKA REVIJA, KI ŠE IZHAJA

PLANINSKI

VEŠTNIK

4
2021

TEMA MESECA

Velike zveri

Z NAMI NA POT

**Razgledniki
nad Benečijo**

IZ PLANINSKE ZALOŽBE – AKCIJA

PLANINSKI ZABAVNIK

Delovni zvezek o gorah z nalogami za zabavo, ustvarjanje, učenje in vzgojo. Planinski zabavnik je točno to, kar pove njegovo ime – je zabaven in govori o planinstvu. Namenjen je otrokom od 4. do 9. leta in jih z igro, ustvarjalnostjo in miselnimi izzivi prijazno uvaja v planinski svet. Planinski zabavnik lahko otroci uporabljajo skupaj s *Cici dnevnikom* in *Dnevnikom Mladi planinec*, *mlada planinka*, rešujejo pa ga lahko tudi brez tega – doma, v vrtcu, šoli, v avtomobilu, planinski koči, na taboru ali celo na izletu.

210 x 297 mm, 52 strani, šivano 2 x z žico

CENA: V času od 15. 4. 2021 do 15. 5. 2021 lahko knjigo kupite po akcijski ceni s 50-odstotnim popustom: **4,95 €* (redna cena: 9,90 €*)**.

*DDV je obračunan v ceni. Stroške poštnine plača naročnik.

NOVO V PLANINSKI TRGOVINI

PLANINSKA ŠOLA

Planinska šola – učbenik za osnovno, varno in doživeto gibanje v gorah, je dopolnjena z novimi spoznanji in praksami, ki bodo koristile prav vsakemu obiskovalcu vzpetega sveta. Gre že za četrto dopolnjeno izdajo. Planinska šola obravnava vse, kar mora vsestranski planinec poznati, začevši s poznavanjem zgodovine planinstva in alpinizma ter planinske organizacije. Poleg tehničnih znanj (gibanje, poznavanje opreme, prva pomoč ...), so predstavljena tudi bolj teoretična področja, ki so še kako pomembna za kakovostno pripravo in izvedbo ture, izleta ali pohoda, ne glede na starost in kondicijsko pripravo.

148 x 210 mm; 368 strani, broširano, šivano

cena: 19,90 €

INFORMACIJE · NAKUP · NAROČILA

PLANINSKA ZVEZA SLOVENIJE, PLANINSKA TRGOVINA PZS

NA SEDEŽU Ob železnici 30a, Ljubljana, v času uradnih ur
(v ponedeljek in četrtek od 9. do 15. ure, sredo od 9. do 17. ure, petek od 9. do 13. ure; odmor za malico 10.30–11.00).

PO POŠTI p. p. 214, SI-1001 Ljubljana

PO TELEFONU 01 43 45 684 v času uradnih ur brezplačna telefonska številka 080 1893 (24 ur na dan, vse dni v letu)

PO FAKSU 01 43 45 691

E-NAROČILA trgovina@pzs.si ali spletna trgovina PZS: <http://trgovina.pzs.si>.

SLOVENSKI PLANINSKI MUZEJ

Triglavska cesta 49, 4281 Mojstrana • telefon: 08 380 67 30 • faks: 04 589 10 35 • e-naročila: info@planinskimuzej.si

IZDAJATELJ IN ZALOŽNIK:

Planinska zveza Slovenije

ISSN 0350-4344

Izhaja osemnajstega v mesecu.

Planinski vestnik objavlja izvirne prispevke, ki še niso bili objavljeni nikjer drugje. 121. letnik

NASLOV UREDNIŠTVA:

Planinska zveza Slovenije

Uredništvo Planinskega vestnika

Ob železnici 30a, p. p. 214

SI-1001 Ljubljana

T: 01 434 56 90, F: 01 434 56 91

E: pv@pzs.si

www.planinskivestnik.com

www.pvkazalo.si

www.facebook.com/planinskivestnik

ODGOVORNI UREDNIK:

Vladimir Habjan

UREDNIŠKI ODBOR:

Emil Pevec (tehnični urednik), Marta Krejan Čokl,

Zdenka Mihelič, Irena Mušič Habjan, Mateja Pate,

Dušan Škodič, Tina Leskošek, Mire Steinbuch

ZUNANJI SODELAVCI:

Peter Šilak, Mitja Filipič, Jurij Ravnik

LEKTORIRANJE:

Marta Krejan Čokl, Mira Hladnik, Vera Šeško,

Sonja Čokl, Darja Horvatič (korektorica)

OBLIKOVANJE:

Mojca Dariš

GRAFIČNA PRIPRAVA IN TISK:

Schwarz print, d. o. o.

Tiskano na NEO MATT papirju, Triglav papir

NAKLADA: 4500 izvodov

Prispevke, napisane z računalnikom, pošiljajte po elektronskem mediju na naslov uredništva ali na elektronski naslov. Poslanih prispevkov ne vračamo. Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljjanja nenaročenih prispevkov v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi možnostmi. Mnenje avtorjev ni nujno tudi mnenje uredništva in PZS. Kopiranje revije ali posameznih delov brez privolitve izdajatelja ni dovoljeno.

Naročanje:

Po pošti na naslov: Planinska zveza Slovenije,

Ob železnici 30a, p. p. 214, SI-1001 Ljubljana,

po elektronski pošti na naslov: pv@pzs.si ali

po telefonu 080 1893 (24 ur na dan) in na naslovu:

<https://clanarina.pzs.si/vestnik.php>.

MODRA ŠTEVILKA

080 18 93

Transakcijski račun PZS:

IBAN: SI56 6100 0001 6522 551

SWIFT: HDLSI22

DELAWSA HRANILNICA D.D. LJUBLJANA

Naročnina 39 EUR, 63 EUR za tujino, posamezna številka

3,90 EUR. Člani PZS so upravičeni do 25% popusta na

letno naročnino Planinskega vestnika. Reklamacije

upoštevamo dva meseca po izidu številke. Ob spremembi

naslova navedite tudi stari naslov. Upoštevam samo pisne

odpovedi do 1. decembra za prihodnje leto.

Program informiranja o planinski dejavnosti sofinancirata Ministrstvo za šolstvo in šport RS in Fundacija za financiranje športnih organizacij v RS.

FS Fundacija za šport

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI

Medvedka z mladičem Foto Dan Briški

Uredništvo Planinskega vestnika skrbno preverja vse članke in točnost v reviji objavljenih opisov poti, ki praviloma vključujejo opozorila na nevarnosti in možne pasti obiskovanja gora. Žal pa je vsak opis vedno subjektiven, poleg tega se objektivne težave na terenu lahko spreminjajo iz dneva v dan, celo iz ure v uro. Zato uredništvo revije in Planinska zveza Slovenije ne moreta prevzeti nobene odgovornosti za morebitne poškodbe ali materialno škodo, ki bi jih utrpel kdorkoli zaradi hoje in plezanja po gorah po navodilih iz te revije.

Neprecenljiva vrednost

Tokrat se posvečamo velikim zverem v Sloveniji. Te živali so veličastne in javno mnenje je naklonjeno njihovi ohranitvi. V ozadju pa tiči še nekaj pomembnejšega, kdo bi rekel globoka država, mi pa bomo to poimenovali globoki gozd.

V gozdu je poleti hladno. Redki so kraji v Sloveniji, da popoldne po službi ne bi mogli v blagodejno gozdno senco. Gozdovi čistijo in zadržujejo vodo, jo bogatijo z mineralnimi snovmi in jo pretvarjajo v pitno. V gozd gremo lahko nabirat gobe, borovnice, maline. V gozd se gremo odpočit, poslušat ptice, objet drevo, meditirat. Gozd umiri duha in utiša stalnega načrtovalca v naši glavi, ki razglablja o tem, "kaj bi mi morali storiti" oziroma "kaj bomo storili v naslednji minuti". Če v gozd pripeljemo majhnega otroka, sitnost kmalu izgine, saj malček lahko pleza po drevesih in raziskuje.

V tiste dele gozda, ki jih ljudje pogosto obiskujemo, zaide le del gozdnih živali. Tja pridejo iz globljih predelov, kjer se dogaja **resnično** gozdno življenje – tam se odvijajo bitke na življenje in smrt, tam se kopljejo brlogi in kotijo mladiči, ponoči se označujejo teritoriji. Ti deli morajo ostati osamljeni, da imajo gozdni prebivalci tam absoluten mir pred ljudmi in si sami krojijo svoje odnose. Tja se lahko vedno umaknejo in od tam spet pridejo; morda prav pred naše oči ali fotoaparat stopi srna, lisica ali jež.

Zavedanje, da v gozdni globočini živijo tudi volkovi, medvedi in risi, je fascinantno, gozdu dodaja novo vrednost – občutek je drugačen, če vemo, da so (lahko) tam. Ko varujemo velike zveri, varujemo njihovo življenjsko okolje, celoten gozdni ekosistem. Če v gozdu lahko živijo velike zveri, pomeni, da tam živijo tudi srnjad in jelenjad, manjše zveri, na primer kuna in lisica, manjši sesalci, ptice, kače, cel nabor različnih žuželk, močeradi in žabe, množica vrst v gozdnih tleh – vse prepletene v prehranski splet in druge zapletene odnose. To pomeni, da tam rastejo in propadajo vse mogoče vrste dreves, zeli, mahov in gob, ki ponujajo hrano, zatočišča in skritivališča. To pomeni, da tam ne potekajo intenzivne človekove dejavnosti.

Seveda so predvsem za živinorejce zveri lahko tudi moteče in to predvsem tam, kjer jih dolgo ni bilo, a so se ponovno pojavile. Konflikte se da preprečiti, prilagoditi človekovo dejavnost in bivanje. Če je naša usmeritev, da želimo ohraniti gozdove in velike zveri, jasna, moramo lokalnemu prebivalstvu nuditi polno podporo za tako sobivanje.

Čas je za korak naprej, nujnost ohranjanja biodiverzitete, predvsem v današnjem stanju planeta in njegovega podnebja, daleč presega prepire med živinorejci in naravovarstveniki.

Nekaterim se zdi, da je vse prednosti in dobrine gozda za človeško vrsto najbolje prikazati v ceni, v denarju. Torej, koliko gospodarske škode tvegamo zaradi večjega števila poplav, suš, večje vročine, če na gozd pozabimo. Vendar

je to nevarno početje, ker se vsega ne da povedati v denarju – gozd je preprosto neprecenljiv. Hvala vsem raziskovalcem, ki so napisali prispevke o naših velikih zvereh. Niso samo raziskovalci, ki odstirajo skrivnosti življenja teh veličastnih živali, so tudi iskalci kompromisov in možnosti za sobivanje teh živali v bližini človeka. Širijo zavest o pomenu ohranjanja neokrnjene narave, sodelujejo z lovci in lokalnimi prebivalci, veliko tudi z otroki, ter dokazujejo, da se da, z voljo se da.

“Zaščita narave je naša moralna odgovornost. Izguba narave poveča našo ranljivost za pandemije, pospešuje podnebne spremembe in ogroža našo prehransko varnost,” je ob Pobudi Ura Zemlje, ko svet vsako leto za eno uro ugasne luči na raznih znamenitostih, povedal generalni direktor Svetovnega sklada za okolje (WWF) Marco Lambertini.

Moja misel pa je sledeča – odločitve o ohranjanju naravnega okolja za nas in prihodnje rodove ter o poseganju vanj so daleč preveč pomembne, da bi o njih odločala politika. Pa naj gre za gozdove, reke ali močvirja. O tem mora odločati stroka, ki sledi najnovejšim dognanjem in ni odvisna od političnih interesov. Velik del stroke je zaposlen v državnih zavodih in agencijah, kjer politika (lahko) neusmiljeno kadruje, postavlja smernice in izvaja pritiske, posredno pogojuje financiranje – skratka ne pusti delati strokovno. Ta vpliv je škodljiv prav za vse.

Tina Leskošek

UVODNIK

1 **Neprecenljiva vrednost**

Tina Leskošek

VELIKE ZVERI

4 **Živeti z medvedi v Alpah**

Jernej Javornik s sodelavci

VELIKE ZVERI

8 **Simbol ohranjene narave in povzročitelj konfliktov**

Matej Bartol in Maja Sever s sodelavci

VELIKE ZVERI

12 **Novi risi v Sloveniji**

Lan Hočevnar

INTERJU

16 **Silvo Karo**

Mire Steinbuch

SPOMINI NA ODPRAVO

21 **Priložnost videti delček sveta**

Mitja Jesenovec

DOŽIVETJA

26 **Pozimi čez Trnovski gozd**

Anka Rudolf

POTEPANJA

30 **Najbolj sugestivno območje v Karniji**

Olga Kolenc

Z NAMI NA POT

34 **S kolesom na razglednike**

Andrej Bandelj

BIVAKIRANJE

43 **Hotel z nešteto zvezdicami**

Tomaž Jakofčič

BIVAKIRANJE

47 **Od otroških do družinskih**

Grega Kofler

ZGODOVINA PLEZANJA

50 Dolomitske legende

Jurij Ravnik

GORSKO REŠEVANJE

54 Nesreče v gorah v letu 2020

Jani Bele

DOGODIVŠČINA

56 Demenca

Bogdan Biščak

DOŽIVETJE

58 Nadležni obiskovalci

Franci Horvat

KOLUMNA

60 "Človek, ki ne ve, kam gre, se ne more izgubiti."

Klemen Gričar

LJUDSKO IZROČILO

62 Pripovedke s koroških in kamniških gora

Zbrala in priredila
Dušica Kunaver

SPOMIN

64 Na krilih svobode

Nuša Maver

66 Maja Lobnik

AO TAM

RAZMIŠLJANJE

68 Kresničke v navidezni samoti

Luka Virag

U SPOMIN

70 Adi Vidmajer

Magda Šalamon

PLANINSKA ZALOŽBA

71 Na voljo je nov spletni iskalnik

Dušan Škodič

74 NOVICE IZ VERTIKALE

77 ŠPORTNOPLEZALNE NOVICE

78 LITERATURA

78 PLANINSKA ORGANIZACIJA

80 U SPOMIN

**USEBINE USEH
PLANINSKIH VESTNIKOV
OD LETA 1895 DALJE NA
WWW.PUKAZALO.SI**

**PD CELJE MATICA JE V DOBRIH DVEH LETIH OSTALO BREZ
KOCBEKOVEGA DOMA NA KOROŠICI IN FRISCHAUFOVEGA DOMA
NA OKREŠLJU, DVEH PLANINSKIH DOMOV
NA TRASI SLOVENSKE PLANINSKE POTI.**

**SVOJ DAR ZA NOVI FRISCHAUF OV DOM
LAHKO NAKAŽETE NA RAČUN**

**ABANKA CELJE,
TRR: 0510 0801 6743 162.**

DRUŠTVO SE ZAHVALJUJE ZA VAŠ PRISPEVEK.

**POŠLJITE SPOROČILO
SMS S KLJUČNO BESEDO GR55
NA ŠTEVILKO 1919 IN PRISPEVALI
BOSTE 5 € ZA GRADNJO NOVIH
PROSTOROV DGRS KAMNIK.**

